

Per 24/28



DIE  
WEIHNACHTSKRIPPE

ACHTES JAHRBUCH



# Die Weihnachtskrippe

Achtes Jahrbuch  
des Kartellverbandes deutscher  
Krippenfreunde

**Bibliothek d. Erzabtei**  
**St. Ottilien, Oberby.**

1 9 3 2

---

Druck und Verlag von Josef Habel, Regensburg

In „Die Weihnachtskrippe, Achtes Jahrbuch Des Kartellverbandes deutscher Krippenfreunde, 1932”, stond onderstaand stukje over de eerste Nederlandse Kerststallenbeweging die in 1931 werd opgericht. Hieronder de vertaling in het Nederlands.

Ook in Nederland kennen we een kerststallenbeweging. Zo werd op 23 november 1931 in Arnhem een “Kring tot bevordering van de Katholieke Kerstviering opgericht, naar het voorbeeld en met medewerking van de regionale gemeenschap van reinisch-wesstfälischer Kerststaltvrienden, die al deze inspanningen moeten samenbrengen en tot een gemeenschappelijk doel moeten leiden.

Een aantal grotere en kleinere dorpen in Gelderland hebben hun reguliere kerststaltentoonstellingen. Zuid-Limburg had zijn eerste dergelijke gebeurtenis in 1930 in de kerststalshow van de Kettelerbund.

Vorig jaar (1931) was het de eerste kerststalvoorstelling in Heerlen van 12 t/m 16 december en een tweede in Brunsum, vanaf 19 december t/m 23 december.

Zo heeft de Duitse Kettelerbund op voorbeeldige wijze aan de zijde van de Nederlandse Vrienden van kerststallen gestaan.

De Nederlandse Vereniging zelf, onder voorzitterschap van P. Perpetuus Palant O.F.M. uit het Franciscanenklooster van Weert, en Hubert Herkuleijns uit Heelsum (Kastanjelaan 32), heeft haar instrumenten en methoden voor de propageren van de kerststal overgenomen van de Duitse kerststaltvrienden:

Verspreiding van Kerstliteratuur, Kerstliederen, Kerstmuziek, Kerstspelen, Voordrachten met lichtbeelden, Kerstkribbenfeesten, Onderricht in het zelf bouwen van Kribben, Tentoonstellingen etc.

Drs. Jop Pollmann heeft met hulp van componist Jan Nieland al een nieuwe editie van Nederlandse kerstliederen uitgebracht.

Diverse leden van het klooster in Weert, waaronder prof. dr. Willibrord Lampen O.F.M., van de Universiteit van Nijmegen, Pr. Dr. E. Bruning O.F.M., Pr. Lohuis, leverde een bijdrage als sprekers voor het propageren van de kerststal.

Ook wordt, naar model van de Kartelvereniging van Duitse Kerststaltvrienden, een "Kerstjaarboek" uitgegeven voor de Nederlandse katholieken.

De eerste algemene rondzendbrief van de "Kring" stelt in dit verband:

“Het behoeft geen betoog, dat een dergelijk Jaarboek, dat toegankelijk is voor alle gezinnen, een groot cultureel goed kan betekenen voor ons Vaderlands Katholicisme, dat vooral op het gebied van lectuur, nog zozeer behoefte heeft aan culturele vorming.

Dat hierbij het Kerstgebeuren in het middelpunt der aandacht staat, geeft aan die culturele opvoeding mede een hoge godsdienstige waarde”.

Dit alles zijn mooie en veelbelovende tekenen.

In Zuid-Limburg, waar de schoorstenen zich alarmerend vermenigvuldigen, waar de kleurrijkste mengelmoes van naties elkaar ontmoeten, waar ongeloof van alle kanten dreigt, dringt ook de vreugde en het enthousiasme voor de kerststal, voor de figuurlijke weergave van het mysterie van Kerstmis, steeds meer door.

Het is van harte te hopen dat deze enthousiaste en energieke vreugde mag blijven groeien, zodat de vrede van Christus in gezinnen en in zielen mag wonen!

zu unterstellen. der lozialistischen

Auch in den *Niederlanden* kennen wir eine Krippenbewegung. So wurde am 23. November 1931, nach dem Vorbilde und unter Mitwirkung der Landesgemeinschaft Krippenfreunde, in *Arnhem* eine Gemeinschaft der Krippenfreunde (*Kring tot bevordering v. d. Katholieke Kerstviering*) gegründet, die alle diese Bestrebungen zusammenfassen und zu einem einheitlichen Ziel führen soll. Eine Reihe von größeren und kleineren Ortschaften in *Gelderland* haben ihre regelmäßigen Krippenausstellungen. *Süd-Limburg* hatte 1930 in der Krippenschau des Kettelerbundes seine erste derartige Veranstaltung. Im letzten Jahre war es die Krippenschau in *Heerlen* vom 12. bis 16. Dezember und eine zweite in *Brunsum*, vom 19. bis 23. Dezember. So hat sich der *deutsche Kettelerbund* in vorbildlicher Weise an die Seite der niederländischen Krippenfreunde gestellt.

Die niederländische Vereinigung selbst, unter die

dem Vorsitzenden P. Perpetuus Palant O. F. M. aus dem Franziskanerkloster Weert, und Hubert Herculeijns aus Heelsum (Kastanjelaan 32), hat für die Propaganda der Weihnachtskrippe ihre *Hilfsmittel und Methoden* von den deutschen Krippenfreunden übernommen: Verbreitung von Kerstliteratur, Kerstliedern, Kerstmuziek, Kerstspelen, Voordrachten met lichtbeelden, Kerstkribbenfeesten, Onderricht in het zelf-bouwen van Kribben, Tentoonstellingen etc. Drs. Jop. Pollmann ist bereits mit einer Neuausgabe niederländischer Krippenlieder beauftragt unter Mithilfe des Komponisten Jan Nieland. Verschiedene Mitglieder des Klosters Weert, u. a. Prof. Dr. Willibrord Lampen O. F. M., von der Universität in Nymegen, P. Dr. E. Bruning O. F. M., P. Lohuis, haben sich als Werberedner für die Krippen-Propaganda zur Verfügung gestellt. Auch soll nach dem Vorbilde des Kartellverbandes deutscher Krippenfreunde ein „Kerstjaarboek“ verausgabt werden für die niederländischen Katholiken. Das erste allgemeine Rundschreiben des „Kring“ sagt hierzu: „Het behoeft geen betoog, dat een dergelijk Jaarboek, dat toegankelijk is voor alle gezinnen, een groot cultureel goed kan beteekenen voor ons Vaderlandsch Katholicisme, dat vooral op het gebied van lectuur, nog zoozeer behoefte heeft aan cultureele vorming. Dat hierbij het Kerstgebeuren in het middelpunt der aandacht staat, geeft am aan die cultureele opvoeding mede een hooge godsdienstige waarde.“ Dies alles sind schöne und vielverheißende Anzeichen. Auch in *Süd-Limburg*, wo sich die Zechenschlote beängstigend mehren, wo sich das bunteste Gemisch der Nationen trifft, wo der Unglaube von allen Seiten droht, auch hier dringt die Freude und die Begeisterung für die Krippe, für die figürliche Darstellung des Weihnachtsgeheimnisses, mehr und mehr durch. Daß diese begeisterte und tatkräftige Freude noch weiter wachse, ist unser aufrichtiger Wunsch, auf daß der Friede Christi in den Familien und in den Seelen wohne!

Auch aus *Ungarn* und *Mähren* melden sich die Krippenfreunde. Fr. P. Maurus aus der

**In 1931 maakte de Deutscher Kettelerbund deel uit van de katholieke arbeidersbeweging in Duitsland, die voortkwam uit de vroege christelijke maatschappelijk arbeidersverenigingen van de 19e eeuw, en had toen al een georganiseerde, landelijke structuur.**

## **Historische achtergrond**

De Kettelerbund vindt zijn oorsprong in het initiatief van Wilhelm Emmanuel von Ketteler, een bisschop van Mainz, die in 1849 de eerste katholieke arbeiderssteunvereniging in Regensburg oprichtte. Het doel van deze verenigingen was niet alleen om arbeiders materiële hulp te bieden, maar ook om de beweging tegen te gaan door religieuze educatie en organisatie. Opkomende socialistische beweging

Aan het einde van de 19e eeuw. In 1891 werd de Vereniging van Zuid-Duitse Katholieke Arbeidersverenigingen opgericht, en in 1897 de Centraal- en Oost-Duitse verenigingen fuseerden tot de organisatie "Berlijnse Hoofdkwartier", en in 1903 werd de West-Duitse Vereniging opgericht

[www.kab.de](http://www.kab.de)

In 1928 vestigde de vereniging haar hoofdkantoor in het zogenaamde Kettelerhaus in Keulen, dat als centrale instelling functioneerde

## **Situatie om 1931**

In die tijd maakte de Kettelerbund deel uit van een netwerk van katholieke arbeidersverenigingen die campagne voerden voor sociale rechten, loonkwesties en onderwijswerk in de Weimarrepubliek. De beweging was georganiseerd in diocesane en districtsverenigingen die het regionale werk coördineerden. Qua inhoud werden de verenigingen geleid door het Würzburg-programma dat in 1921 was opgesteld en gericht was op de intellectuele, sociale en materiële verbetering van de beroepsbevolking evenals economische en economische ontwikkeling  
Sociale hervorming vereist

Politiek gezien verkeerde Duitsland in 1931 in een diepe economische crisis, de Grote Depressie, die leidde tot miljoenen werklozen en het faillissement van veel banken

In deze omgeving boden de katholieke arbeidersverenigingen hun leden educatieve en ondersteunende diensten aan, deels ook via noodfondsen en vrijetijdsorganisaties.

### **Structuren en activiteiten**

De verenigingen verrichtten religieus, sociaal en educatief werk. Al voordat de nationaalsocialisten aan de macht kwamen, waren ze federaal gestructureerd, met een federale vereniging die in 1927 in Koblenz was opgericht. Onder andere pleitten zij ervoor dat werknemers eerlijke lonen, sociale betrokkenheid en culturele educatie zouden ontvangen

De Kettelerbund was daarmee een voorloper van de latere Katholieke Arbeidersbeweging (KAB) in Duitsland.

### **Betekenis**

In 1931 stond de Kettelerbund voor de typische katholieke sociale oriëntatie een wisselwerking van geloof, sociale verantwoordelijkheid en de vertegenwoordiging van de belangen van de arbeidersklasse. De verenigingen konden zich staande houden ondanks de politieke onrust in die tijd en verrichtten belangrijk werk op het gebied van werknemersonderwijs en sociale zekerheid voordat ze na 1933 werden vervolgd en beperkt door de nazi-dictatuur

Over het geheel genomen kan de Duitse Kettelerbund in 1931 worden beschouwd als een centrale instelling van de Katholieke Arbeidersbeweging, die zowel sociale als politieke steun bood en intellectuele educatie voor de arbeidersklasse in Duitsland.